

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

محمد ظاهر - امریکا

۰۲ اگست ۲۰۲۳

جنبش زنان و طالبان

بخش ۲۴

زنان و برخورد حکومت سرداران

سردار محمد داوود خان (۲)

اشتراک هیأت و مقامات دولت افغانستان در کنفرانس باند ونگ، اسامبله عمومی سازمان ملل متحد، مسافرت به مسکو، امریکا ... موقعیت سیاسی و سیاست بی طرفی حکومت سردار محمد داوود را روشن ساخت. اما دولت امریکا و کشور های اروپائی کمک های اقتصادی و به خصوص کمک نظامی به دولت افغانستان نکردند. حکومت داوود خان توانست، نخستین پلان پنج ساله انکشاف اقتصادی دولت را مطابق کمک اقتصادی دولت اتحاد شوروی، طرح و اجرائی سازد. مدیریت تهیه و تدارک پلان پنج ساله انکشاف اقتصادی به عبدالملک عبدالرحیم زی وزیر مالیه سپرده شد. وزیر مالیه که کفالت وزارت اقتصاد را هم پیش می برد جنرال تحصیل یافته ترکیه در رشته محاسبه و لوازم اردو بود. موصوف می خواست سیاست اقتصادی مختلط و رهبری شده را که در یک عده از کشور های جهان سوم در حال اجراء بود، از طریق سرمایه گذاری دولتی در افغانستان تطبیق کند. این پلان اقتصادی با توافق و پشتیبانی صدراعظم سردار محمد داوود خان توسط وزیر مالیه با عجله و شتاب بدون ارقام و احصائیه های لازم روی دست گرفته شد و بعد از تصویب مجلس وزراء تطبیق و اجراء آن آغاز گردید.

پلان اقتصادی بر اساس فهرست پروژه های هر وزارت خانه ترتیب شده بود، ولی تعیین اولویت بندی پروژه ها بر قضاوت شخصی وزیر مالیه با سایر وزرای کابینه طوری طرح شده بود که با شرایط واقعی اقتصادی افغانستان مطابقت نداشت و پیش بینی های آن با واقعیت افغانستان فاصله زیاد داشت. بیشتر پول ها به کارهای سرک سازی، اعمار سیلو، توسعه شهر ها و تولید برق ... تخصیص یافت و در عرصه زراعت چندان از آن استفاده نگردید. طوری که مبلغ ۲۲۹۴ میلیون افغانی برای افزایش یک میلیون و دو صد و پنجاه و نه هزار جریب زمین نو برای زراعت مد نظر گرفته شده بود که برای آبیاری و زرع هر جریب زمین مبلغ دو هزار افغانی در پلان تخصیص یافته بود، که اجراء آن امکان ناپذیر بود. (*)

عدم همکاری سرمایه های خصوصی، عدم هماهنگی اعتبارات خارجی با پلان ۵ ساله، واقعیت های جامعه افغانی و مصرف بزرگ سرمایه گذاری بر اساس موافقتنامه های جداگانه به جای زراعت به منابع دیگر، موانع جدی اجراء

پلان اقتصادی حکومت سردار محمد داوود شدند. وزیر مالیه برای اكمال تطبيق پلان اقتصادی و دریافت کمک به امریکا سفر کرد ولی دست خالی برگشت. بر خوردی که بین سردار محمد نعیم خان وزیر خارجه با وزیر مالیه روی نواقص پلان اقتصادی پنج ساله حکومت در مجلس وزراء رخ داد، عبدالملک عبدالرحیم زی مجبور به استعفاء گردید و متعاقب آن در ماه جولای ۱۹۵۷ به اتهام نالایقی و تقلب زندانی گردید. (**)

دولت و حکومت های قبل به منظور استحکام سلطنت خاندانی و کنار آمدن با مخالفان تجدد گرائی، شیوه محافظه کارانه ای را در مورد انکشاف معارف نسوان و رفع حجاب زنان پیش گرفته بودند. ملکه حمیرا خانم محمد ظاهر شاه و زینب خانم سردار محمد داوود، زمانی که ازدواج کردند شرایط خاصی در کشور حکمفرما و نهضت نسوان عقب رفته بود. مکاتب نسوان مسدود و همه زنان مجبور به پوشیدن چادری گردیده بودند. آنها نیز مجبور بودند که از سیاست دولت پیروی و درون چار دیوار ارگ مقید بمانند و از ایشان در رسمیات دولتی حتی نام برده نمی شد. تا این که، سردار محمد داوود خان، در رابطه به حقوق زنان به خصوص نهضت زنان و رفع حجاب، در دوره صدرات خود در مجالس مقامات دولتی گاه گاهی در آن مورد یاد آور می شد و به خصوص در مجالس نظامیان در رابطه به آزادی نسوان نظر خواهی می کرد که با رأی مخالفان و موافقان خود مقابل می گردید. ولی به نظریاتی که «هنوز وقت آن نرسیده است» می اندیشید و پیشنهاد خود را تا جلسات آینده موکول می ساخت.

سردار محمد داوود وقتی اردو را با سلاح مدرن، مسلح ساخت و از تقویت اردو مطمئن گردید. با خاطر آرام به اجرای اصلاحات اجتماعی که مد نظر داشت شروع کرد. موصوف در یکی از مجالس مقامات اردو گفت: «اردو به قدر کافی تقویه شده است. ما باید هر نوع اصلاحات را به پشتیبانی اردو از پیش ببریم. اگر اردو امروز نتواند نسوان را از قید چادری آزاد سازد، به چه درد خواهد خورد؟» (***)

سردار محمد داوود خان، بدون صدور فرمان، رفع حجاب را از خانواده خود آغاز کرد. روز دوم جشن استقلال سال ۱۹۵۹ (۱۳۳۸) زینب خانم خود را بدون چادری به نمایش رسم و گذشت ورزشکاران در استدیوم ورزشی کابل، با خود آورد. ملکه حمیرا، زینب و خانم وزیر خارجه سردار محمد نعیم خان و خانم های اکثر جنرال ها و مأموران عالی رتبه در شب های جشن استقلال همان سال بدون روبنده در منطقه جشن دیده شدند. با مرور زمان رفع حجاب در شهر کابل و ولایات تطبیق گردید. یگانه ولایتی که علیه رفع حجاب شورش برپا کرد، ولایت قندهار بود. که به تحریک بخشی از روحانیون، و شکایت تجار از مالیات دولت، مردم دست به شورش زدند. پولیس نتوانست امنیت شهر را حفظ کند. نیرو های نظامی با سلاح جدید به سرکوب شورش پرداخت و با کشته شدن یک تعداد شورشیان (در حدود شصت نفر)، امنیت بر ولایت قندهار دوباره برقرار و محمد صدیق خان نایب الحکومه قندهار از وظیفه سبک دوش و یک تعداد اشخاص به عنوان محرکان شورش زندانی گردیدند.

در اکثر شهر ها و روستا ها، با داد و ستد پولی، بازار های خرید و فروش اموال ایجاد گردید، با تأسیس بانک ها با سرمایه دولت اعتبارات تجارتي، و زراعتی بین تجار و مردم فراهم ساخته شد. اصلاحات اجتماعی و اقتصادی حکومت آهسته، آهسته در دور دست ترین نقاط افغانستان توسعه و گسترش یافت.

حکومت سردار محمد داوود خان، و نهضت زنان افغانستان، را در بخش ۲۵ دنبال کنید.

ادامه دارد.

(*) افغانستان در پنج قرن اخیر، میر محمد صدیق فرهنگ، جلد اول ص ۶۸

(**) جنرال محمد عارف خان وزیر دفاع را به حیث سفیر در شوروی فرستاد. علاوه بر جنرال رحیم زی وزیر مالیه، حاجی عبدالخالق معاون انتخابی شاروالی کابل، غلام حیدر پنجشیری، محمد آصف آهنگ، میرعلی احمد شامل زاده و نادر شاه هارونی اعضای حزب وطن را هم زندانی ساخت. (تحلیل واقعات سیاسی افغانستان) ص ۲۰۱. نیویورک تایمز نوشت وزیر دفاع با یک عده جنرالان فکر کودتا داشتند. ص ۱۱۵ خاطرات سیاسی سید قاسم رشتیا. (***) جنرال محمد نذیر کبیر سراج « رویداد های نیمه اخیر سده بیست در افغانستان»

منابع :

زنان افغان زیر فشار عنعنہ ...، دکتر سید عبدالله کاظم،
تحلیل واقعات سیاسی افغانستان، عبدالحمید مبارز ،
افغانستان در پنج قرن اخیر، میر محمد صدیق فرهنگ،
خاطرات سیاسی، سید قاسم رشتیا .

محمد ظاهر ،

امریکا ماه می- جون ۲۰۲۳ (ثور و جوزا ۱۴۰۲)